

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

En kvalitativ intervjustudie om sex fritidslärares syn på lek

Namn: Sara Khalid & Enas Yousuf
Program: Grundlärarprogrammet med inriktning
mot fritidshem och bild.

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: LRXA1G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT/2021
Handledare: Louise Peterson
Examinator: Åsa Wahlström Smith

Nyckelord: Lek, lärande, utveckling, möjlighet, konflikt, stöttning

Abstract

I studien har vi intresserat oss för hur leken kan bidra till lärande och utveckling. I fritidshemmet är leken det centrala och vi tänkte därför att utföra en studie som kopplas med fritidshemsverksamhet. Syftet med studien var att undersöka hur fritidslärarna resonerar kring lekens betydelse för lärandet i fritidshemmet. Vårt syfte bidrar med kunskap om fritidslärares uppfattningar om lekens betydelse för barns lärande och utveckling samt hur lärarna ska stötta elevernas lek. Frågeställningarna som vi utgick från är följande: Vilka möjligheter och svårigheter beskriver lärare kan uppstå i elevernas lek? Hur stöttar och utvecklar lärarna elevernas lek i fritidshemmet?

Six intervjuer genomfördes i olika skolor, för att undersöka lärarnas syn på elevernas lek. Vi valde att använda oss av semistrukturerade intervjuer för att kunna ställa bestämda frågor och därefter kunna lägga till följdfrågor. Utifrån detta fick vi tydliga resultat. Den teoretiska utgångspunkten som vi valde är det sociokulturella perspektivet på lärandet. Därefter analyserades vårt resultat genom en tematisk analys. Vårt resultat visade att fritidslärarna som intervjuades anser leken som ett viktigt verktyg för barns lärande och utveckling. Vi har även kommit fram till att det kan uppstå konflikter och olika problem genom leken, vilket kan även vara en lärandesituation för eleverna. För att eleverna ska få möjlighet att utvecklas på fritidshemmet är det viktigt att lärarna stöttar eleverna genom deras identitetsprocess.

Förord

Innan vi påbörjade Grundlärarutbildningen med inriktning mot fritidshem och bild såg vi fritidshemmet som barnpassning. Vi har sedan tidigare vikarierat på flera skolor där vårt mål var endast att passa eleverna medan deras föräldrar arbetade. Vårt intryck för lek var inte till syfte att eleverna skulle lära sig och utvecklas. Däremot tänkte vi på att eleverna skulle få en meningsfull fritid under tiden de lekte i fritidshemmet.

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Louise Peterson som har stöttat och utmanat oss under vår skrivprocess. Ett stort tack till informanterna som ställde upp oavsett hur stressigt de hade på deras jobb.

Innehållsförteckning

Förord	iii
Innehållsförteckning	1
1 Inledning	3
1.1 Syfte och frågeställningar	3
2 Bakgrund	5
2.1 Fritidshemmets uppdrag	5
2.2 Lekens betydelse i fritidshemmet	5
2.3 Olika sätt att se på lek i lärandesyfte	6
2.4 Att lära sig leka och lärarens didaktiska positioner	7
3 Litteraturgenomgång	8
3.1 Syn på leken under olika tidsperioder	8
3.2 Leken utifrån olika teoretiska perspektiv	8
3.2.1 Pragmatism – lek och lärande utifrån Deweys idéer	8
3.3 Vygotskijs olika definitioner på lek.....	9
3.4 Konflikters påverkan på barns utveckling	10
3.5 Tidigare forskning	10
4 Teoretiska utgångspunkter	13
4.1 Sociokulturellt perspektiv – lek och lärande utifrån Vygotskijs syn.....	13
4.2 Den proximala utvecklingszonen	13
4.3 Mediering genom kulturella redskap	13
4.4 Appropriering	14
5 Metod och genomförande:	15
5.1 Val av metod.....	15
5.1.1 Halvstrukturerade intervjuer	15
5.2 Urval	15
5.3 Tillvägagångssätt	16
5.4 Empiriskt material	16
5.5 Bearbetning av material och analys	17
5.5.1 Hantering av inspelade intervjuer.....	17
5.5.2 Tematisk analys.....	17
5.6 Studiens tillförlitlighet	17

5.7	Etiska överväganden	18
6	Resultat och analys.....	19
6.1	Lärarens beskrivningar av lekens möjligheter	19
6.2	Lärarens beskrivningar av lekens svårigheter.....	23
6.3	Stöttning och utveckling för lärande enligt lärarna på fritidshemmet	26
7	Diskussion	29
7.1	Resultatdiskussion	29
7.1.1	Lärares resonemang om lekens betydelse i relation till möjligheter och stöttning	29
7.1.2	Lärares resonemang om svårigheter	30
7.2	Metoddiskussion	31
7.3	Implikationer för den pedagogiska praktiken	31
7.4	Förslag på fortsatta studier.....	31
7.5	Slutkommentar.....	32
8	Referenslista.....	33
9	Bilagor	35

1 Inledning

Efter tre års utbildning är vi snart klara som grundlärare med inriktning till fritidshem, och under de tre åren har vi blivit enormt fascinerade av hur barnen lär sig i lek. Under vår utbildning har vi stött på begreppet "lek" som är en central del för elevernas utveckling och lärande på fritidshemmet. Frågan är bara om lärarna på fritidshemmet har förståelse till hur barn leker och skapar egna barngrupper? Alla barn ska få ha rätt till att leka och påverka deras individuella lek. Barnen kopplar leken med frihet och glädje, vilket är en självklarhet. Detta belyses även i barnkonventionen, artikel 31 som även är en lag. Där står det tydligt att barnen har rätt till lek, vila och fritid (Unicef, u.å.). Det är oerhört viktigt att läraren ser till att alla elever får möjlighet till att leka, vilket är en del av deras barndom. Läraren ska även utgå ifrån elevernas individuella behov genom att iaktta och lära känna sina elever. Niklas Pramling som leder nationella forskarskolor för förskollärare och Cecilia Wallerstedt som är matematik- och musiklektör anser att barndomen är viktig att uppmärksamma. Barnen ska få möjlighet till att leka fritt och utvecklas naturligt (Pramling & Wallerstedt, 2019).

Leken är en central del för elevernas lärande, de allmänna råden för fritidshem (2007) handlar om att lekens betydelse i fritidshemmet ska ge stort utrymme (Pihlgren, 2013). Författaren belyser även att barnen är oftast nyfikna och vill upptäcka nya saker kontinuerligt. Undersökningen kommer att ske utifrån ett lärarperspektiv där lekens betydelse för elevernas lärande undersöks. Fokus ligger på vad leken har för möjligheter samt svårigheter för elevernas lärande och utveckling. Hur lärarna även förhåller sig till att stödja elevernas lek utifrån ett lärandesyfte.

Skolverket (2019) belyser att om eleverna ska lära sig och utvecklas utifrån lek behöver läraren på fritidshemmet ge dem olika förutsättningar och möjligheter. Det står även att läraren på fritidshemmet har till uppdrag att stimulera elevernas utveckling. Fritidshemmets undervisning syftar till att främja barnens förmåga att skapa fantasi och lära sig tillsammans med andra barn genom lek. Barnen ska genom leken ges möjlighet att utveckla kreativitet, pröva sin identitet, bearbeta intryck och utveckla förmågan att kommunicera och samarbeta med andra (Skolverket, 2019). Under lekens process kan eleverna hamna i olika konflikter, som kan vara en lärandesituation där eleverna får möjligheter till att själva försöka lösa problem. Brodyn & Hylander (2002) belyser även att konflikter är en del utav elevernas utveckling. Författaren menar att barnen får möjlighet till att utveckla deras konfliktlösningsförmåga när de själva får tänka. Konflikter kan alltså ha en fördel genom att eleverna lär sig hantera problem, bara de inte utsätts för kränkande behandlingar. I värdegrunden poängteras även detta, då det tydligt står att

“Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.” (Skolverket, 2019, s.5).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet är att ta reda på fritidslärares föreställningar om lek och hur de arbetar för att stötta elever i lek.

- Vilka möjligheter och svårigheter beskriver lärare kan uppstå i elevernas lek?

- Hur stöttar och utvecklar lärarna elevernas lek i fritidshemmet?

2 Bakgrund

I detta kapitel presenteras fritidshemmets uppdrag enligt läroplanen samt lekens betydelse för barnens lärande och utveckling.

2.1 Fritidshemmets uppdrag

Fritidshemmets uppdrag är att komplettera förskoleklassen och skolan både innehålls- och tidsmässigt. Fritidshemmet kompletterar skolan genom att erbjuda eleverna olika fritidsaktiviteter som har också ett samband i läroplanens mål.

”Fritidshemmet kan inrikta arbetet mot utvecklandet av vissa kunskaper och kompetenser, till exempel mål och riktlinjer för normer och värden eller mål om att kunna använda och ta del av många olika uttrycksformer.” (Skolverket, 2011, s.13).

Fritidshemmet ska erbjuda eleverna en meningsfull fritid genom att utforma fritidshemmets undervisning utifrån eleverna intresse, fantasi, behov, erfarenheter och idéer. Undervisningen i fritidshemmet ska stimulera elevernas lärande och utveckling samt bidra till förbättra elevernas sociala kompetens. Fritidshemmet ska jobba emot normer och traditionella könsmönster. Detta innebär att till exempel flickor och pojkar ska få samma möjligheter i fritidshemmets verksamhet (Skolverket, 2016).

Det ska även finnas tid för vila och rekreation, eleverna på fritidshemmet ska få möjlighet till omsorg. Fritidshemmets mål varierar utifrån syftet med undervisningen. Ett exempel kan vara en planerad aktivitet där målet är att eleverna endast har en rolig stund på fritidshemmet. Syftet kan istället vara att eleverna ska få möjlighet till att utveckla deras sociala kompetens (Skolverket, 2019). Läraren på fritidshemmet ska använda sig av ett varierat arbetssätt, där fritidshemmets undervisningen strävar efter att på olika sätt ge eleverna möjligheter till att kunna tänka, lära samt kommunicera i olika sammanhang. Eleverna ska dessutom få vistas i en god miljö som är anpassad för att barnen ska kunna lära sig och utvecklas (Skolverket, 2019). På fritidsverksamheten ska eleverna få möjlighet till att utveckla deras samarbetsförmåga. Läraren har till uppdrag att utmana men även uppmuntra eleverna till utmaningar i relation till olika lärandesituationer. Eleverna ska kunna lösa problem själva och även inspireras av varandra, både teoretiskt och praktiskt. Eleverna ska även kunna använda sig av matematiska verktyg för att beskriva vardagliga problem och företeelser (Skolverket, 2019). Språket är även centralt i Skolverket (2019), eleverna ska få chans att diskutera, lyssna och även argumentera. I Skolverket (2019) står det även att eleverna ska utforska natur och samhälle.

2.2 Lekens betydelse i fritidshemmet

Lärandet i fritidshemmet sker när eleverna leker, kommunicerar med varandra och genom att iaktta hur andra elever gör och efterliknar det (Skolverket, 2011). Elevernas lärande har stark koppling till situationer och sammanhang som är informella. Detta då eleverna i fritidshemmet har stora möjligheter att leka fritt, röra på sig och själva välja hur de vill leka (Skolverket, 2011).

Leken är en central del i fritidshemmet, vilket även framgår i läroplanen. Leken har en stor påverkan på elevers lärande, utveckling och liv. Detta innebär att leken är en resurs i utvecklingsarbetet (Skolverket, 2011). Barnen använder leken för att förstå sig på världen bättre och skapa fantasi. På så sätt lär de sig att hantera svåra sammanhang som uppstår under

livet. När barnens erfarenheter och fantasi blandas ihop kan det leda till att lösningar uppstår. Leken kan bidra till att förändra och utveckla barnens mönster att hantera information, tänka och lösa problem. För att utmana och stimulera leken behöver fritidshemmet erbjuda sammanhållen tid och erfarenheter samt miljöer som inspirerar till lek. Lärarens utmaningar är också viktigt för att vägleda leken till högre nivåer poängteras i Skolverket (2011).

Den fria leken är lärorik och utvecklande för barnen men den kan också betyda att vissa barn inte vill vara med i planerade aktiviteter. Barn har i vissa fall uppfattning om att planering inte är förenat med lek och frihet. Det finns dock inga belägg till detta. Skolinspektionen menar till exempel att en kombination av lek och organiserad verksamhet inte hämmar friheten (Skolverket, 2011).

Leken beskrivs som den grundläggande lärande för fritidshemmets verksamhet och i Skolverket (2019) står det att leken har en stor påverkan på barns lärande. Dessutom kräver fritidshemmets allmänna råden (2007) att fritidslärarna ska ge leken stort utrymme (Pihlgren, 2013). Frågan är vad som fritidslärarna ska ge utrymmer till? I Sverige används orden lek och spel för olika syften. I många andra länder beskrivs lek och spel med endast ett ord som engelska t.ex. "Play". Spel innebär att följa bestämda regler, medan inom leken kan det ske olika förändringar. Regler kan förändras för att leken ska kunna gå vidare. Enligt Holmes (1999) "definierar barn själva lek som aktiviteter de själva valt i motsats till något de blivit ombudade att göra." (Pihlgren, 2013, s.168). Det blir därför ohållbart för fritidslärarna när man talar om styrda och fria lekar för att leken är frivilligt kan vi alltså inte prata om endast fria leken.

I Skolverket (2019) är det ett krav att lärarna ska ge möjlighet till att "utveckla och pröva identiteter och uppfattningar i möte och samspel med andra." (Skolverket, 2019, s.22). Øksnes (2013) beskriver att barnen utvecklas genom leken för att den är pedagogisk. Med hjälp av leken kan lärarna lättare observera barnens svårigheter och utifrån detta erbjuda förutsättningar till den enskilda eleven (Øksnes, 2013). Det finns en risk att barnens meningsskapande begränsas när lärarna involveras och skapar förbundna aktiviteter. Pihlgren (2013) påpekar att barnens lärande kan äga rum både innan och under lekens gång. Leken kan stimulera till exempel barnens språkutveckling och det sociala livet.

2.3 Olika sätt att se på lek i lärandesyfte

I Sverige används leken som en grundläggande aktivitet för elevernas lärande och utveckling i fritidshemmet. Startpunkten är att elevernas intressen och önskningar ska ta större plats i fritidshemmet. Leken ska sträva mot ett lärandesyfte och det anses vara ett verktyg för kunskapsutvecklingen. Genom lekpraktik ges eleverna möjligheter för att leka på fritidshemmet. Lekpraktiken handlar om utveckling av elevernas sociala kompetens, speciellt när det gäller kommunikation, turtagning, och samarbete (Skolverket, 2020). När leken byggs utifrån ett specifikt syfte som till exempel, att utveckla elevernas sociala kompetens ligger fokus på att aspekten i leken får fördel i lekpraktiker och lärares syn på lek.

I Skolverket (2020) står det att leken kan betraktas som utforskande av aktörskap. Detta innebär att eleverna får tillgång till en miljö där de får chansen att själva påverka vad de vill göra utifrån deras intresse. Vuxnas inflytande och styrning påverkar inte perspektiv, även fast leken kan utmanas av vuxna. Detta betyder inte att leken är fri från elevernas inflytande och konflikter som uppstår mellan dem (Skolverket, 2020). Delaktighet av aktörskap betraktas vara en del av leken. Där ligger fokus på att identifiera lekar och andra aktiviteter som kan leda till att vissa elever blir uteslutna. Detta kan stimulera deras delaktighet och möjligheter

till att utforska och testa nya lekar (Skolverket, 2020). Hagsér m.fl. (2008) betonar även att leken är det område som barnen själva kan bestämma över leken, de kan dessutom ändra och påverka vad som kommer att hända i leken under processen. Vidare påpekar författaren att barnen får möjlighet till att lära sig genom leken. När barnen leker tillsammans med andra barn utvecklas deras sociala förmåga. Barnen får också lära sig hur de ska samspela med både barn och vuxna (Hagsér m.fl., 2008). När barnen leker får de möjlighet till att skaffa sig lärdom om sig själva och även om världen belyser Öhman (2011). Leken är en viktig arena för lärande till barnen, genom leken lär barnen sig hur vissa saker fungerar och sker. Öhman (2011) skriver att när barnen leker blir de fria från press, stress och oro, för att barnen är i deras fantasivärld där de känner sig trygga.

2.4 Att lära sig leka och lärarens didaktiska positioner

Pihlgren (2013) beskriver hur barn lär sig leka genom fyra olika steg. 1) Fakta: Handlar om att barnen får en bild av hela innehållet, 2) Förståelse: Beskriver att barnen får en uppfattning av leken. 3) Färdighet: Förklarar att barnen själva får välja rollen i leken. 4) Förtrogenhet: Innebär att barnen lär sig om vilka regler som en viss lek har (Pihlgren, 2013).

Ett exempel som Pihlgren (2013) tar upp i sin bok beskriver lärandet. Salim leker Super Mario med andra elever på skolgården, det är ett dataspel. Detta betyder att Salim måste lära sig om vad de olika karaktärerna i spelet heter samt var handlingen inträffar. Detta är fakta som Salim får av spelet. För att bli engagerad behöver Salim få en förståelse om vad dessa olika figurer som finns i spelet kan göra. Dessutom får Salim färdigheter genom att välja karaktären i leken och anpassa sina handlingar till de andra deltagande i leken. ”Salim blir van vid Super Mario-leken, han kan bedöma vilka handlingar som är möjliga och hur han kan bidra till att föra handlingen vidare för att leken ska fortsätta, förtrogenhet.” (Pihlgren, 2013, s.170)

Pihlgren (2013) beskriver en modell för hur lärare kan se de didaktiska positioner i relation till barns lek. Dessa beskriver författaren på följande sätt: Kaotiska/ kreativa position: Handlar om att barnen väljer vilka regler en lek ska ha på egen hand, vilket innebär att de är självständiga. Inom denna position ska läraren fokusera på att tänka ut vilka mål barnen ska uppnå. Om konflikter eller problem uppstår har barnen möjlighet att få stöd från läraren (Pihlgren, 2013). Mognads Positionen: Förklarar att produkten är i centrum vilket innebär att läraren ska kunna ge olika möjligheter till barnen på fritidshemmet. Det kan vara olika material som barnen önskar eller en miljö som barnen önskar att vara på (Pihlgren, 2013). Processororienterad position: Läraren på fritidshemmet har uppdraget att stödja barnen ifall de skulle behöva hjälp. Detta kan ske genom att läraren endast styr processen och inte resultatet (Pihlgren, 2013). Klassiska didaktiska position: Denna position beskriver lärarens uppdrag om att utforska nya kunskaper till barn med syfte att öka deras möjligheter för att få leka deras ”egna” lekar (Pihlgren, 2013).

3 Litteraturgenomgång

I detta kapitlet redogörs för leken utifrån olika perioder, och olika teorier som berör elevernas lärande utifrån leken i fritidshemmet. Tidigare forskning presenteras även i slutet av kapitlet.

3.1 Syn på leken under olika tidsperioder

Under olika tidsperioder har synen på lek ändrats skriver Øksnes (2013). I en viss tidsperiod var barnen ansvariga för en del av försörjningen hemma och leken gavs ingen större betydelse menar författaren. Åldern på barnen var inte viktig utan fokus var arbetet som de skulle utföra för att kunna bidra till familjens försörjning. Författaren påstår även att det var vuxna som alltid kontrollerade och styrde barnens lek (Øksnes, 2013).

Prästerna och adeln hade makten, vilket resulterade att vissa lekar var förbjudna för barnen under medeltiden. Förbudet av lekarna infördes då de ansågs utgöra problem för hur barnen presterade i skolan och kyrkan. I slutet av 1500-talet insåg man betydelsen av leken då den endast skulle påverka barnens arbetsförmåga utifrån en utveckling (Øksnes, 2013). Längre fram mot 1700-talet började individer få en annan syn på leken. De ansåg att leken skulle vara fri utan att någon vuxen skulle påverka och styra. Under andra världskriget var finmotoriken en central del i barnens lek. Efter andra världskriget var den kognitiva utvecklingen det centrala i leken genom en kunskapsbaserad syn. Øksnes (2013) förklarar att det var under 1970-talet då leken ansåg betydelsefull i syfte till barnens sociala, moraliska och även emotionella framåtskridande. Det var under 1900-talet som leken blev central, empatisk och även självständig (Øksnes, 2013).

3.2 Leken utifrån olika teoretiska perspektiv

Øksnes (2013) förklarar att inom utvecklingspsykologiska perspektivet lär barnen sig genom leken och utvecklas. Det värdefulla inom perspektivet är resultatet av leken som inkluderar allt ifrån kunskaper och färdigheter (Øksnes, 2013). Det andra perspektivet är det barndomssociologiska perspektivet där leken anses ha ett eget värde. Leken är betydelsefull eftersom barnen leker för deras egna skull, fokus ligger alltså inte på resultatet (Øksnes, 2013). Barnen anses vara kompetenta ”beings” och inte ”becomings”. Meningen är inte att barnen ska bevisa vad de lärt sig. Det centrala är istället att barnen ska få vara barn och fokus ska ligga på vad de leker.

3.2.1 Pragmatism – lek och lärande utifrån Deweys idéer

Pragmatism lärandet är viktigt i fritidshemmet för att lärandet ska ta hänsyn för varje enskild elev och deras inre motivation. Inom pragmatism lärandet ska eleverna lära sig genom ”situerat lärande” som innebär att kunna se sammankoppling mellan vardagen och skolarbetet. Detta leder till en lättare inläring (Säljö 2015). Lärandet inom pragmatismen syftar på att fritidshemmet ska till exempel bygga på elevernas intresse och nyfikenhet samt förstärka elevernas förståelse för den omgivning som de befinner sig i. För att eleverna ska lära sig bättre i fritidshemmet ska det finnas en koppling mellan fritidshemmets innehåll och elevernas erfarenheter (Säljö, 2015).

Dewey menar att barnen behöver föra olika diskussioner med varandra eftersom det leder till utveckling (Säljö, 2015). Nyckeln till att barn utvecklas är att stöta på olika problem under sin vardag och försöker fundera över hur de ska gå tillväga för att hitta en eller flera lösningar.

Utifrån deras funderingar får de möjlighet till att utvecklas och även lära sig. Om ett barn inte hittar en lösning kan det även vara lärorikt när hen lyssnar till andra kompisar. Utifrån deras diskussioner kan de även lära sig av varandra påstår Dewey (Säljö, 2015).

Ett centralt begrepp som kopplas till pragmatismen är ”*Learning by doing*” som handlar om att lära sig något med koppling till det praktiska. Ett tydligt exempel kan vara när ett barn ska lära sig cykla. Man kan förklara för barnet stegvis hur man gör för att cykla. Däremot kan det bli mycket enklare om barnet får möjlighet till att själv testa. Dewey påstår att själva undervisningen ska förstärka handlingen som därefter leder vidare till förståelse och bildning (Säljö, 2015).

3.3 Vygotskijs olika definitioner på lek

Smidt (2010) beskriver om första definitionen på lek som handlar om hur barnen leker på riktigt. Lek är när ett barn får möjlighet till att välja själv. Det kan vara att barnet vill leka i hörna med en docka. Detta leder till äkta lek eftersom det är endast barnet som valt vad hen vill leka med utifrån egna intressen och behov. Däremot om en lärare eller någon annan säger till barnet vad hen ska leka med är det inte äkta lek (Smidt 2010). Andra definitionen förklarar att det inte finns någon risk för misslyckande i leken. Om ett barn planerat att leka med något speciellt kan hen även ändra sig om några minuter och planera något nytt. Det är alltså barnet som bestämmer. Den tredje definitionen beskriver leken utifrån att den kan vara djupt engagerande och uppslukande. Smidt (2010) förklarar att leken kan vara i endast några sekunder, men den kan även vara i veckor, allt beror på intresset hos barnet. Det behöver inte vara så att barn leker själva, andra kan även var inbegripna i leken. Den fjärde definitionen förmedlar att leken även kan ha ett socialt ursprung trots att det är vanligt att barnen leker själva. Barn kan gestalta olika händelser som de upplevt tillsammans med andra i tidigare lekar och situationer. Författaren skriver vidare att definition fem handlar om att leken medieras utifrån kulturella redskap, allt ifrån tecken och symboler, leksaker samt andra stoff. Den sista definitionen kopplas med känslor i leken. Eftersom det är barnet som har kontrollen kan det leda till olika uttryck av känslor som till exempelvis svartsjuka. Författaren menar att leken har ett effektivt element (Smidt 2010).

Under leken upprättar även det enskilde barnet regler som endast hen bestämmer över och styr. Ett exempel som nämns är när ett barn förvandlar klossen till en mobiltelefon. Reglerna är att klossen ska vara nära örat och om hen vill ta kort på något specifikt ska klossen upp i luften (Smidt 2010). Detta leder vidare till att barnet lär sig forma olika idéer utifrån fantasin genom att hen använder olika föremål som symboler för ett inbillat stoff. Smidt (2010) poängterar att detta är oerhört viktigt inom den kognitiva utvecklingen.

Vygotskij kopplar inte lek med andra aktiviteter eftersom när barnen leker hittar de på egna situationer. Han menar att när barnen ägnar sig åt låtsaslek kan de skilja det visuella från det förnuftsmässiga eller även meningsfulla. Detta leder vidare till den kontextualisering som innebär att man skapar förmåga till något som varken är närvarande eller uppenbar (Smidt, 2010). Vygotskij ger ett exempel på hur barn lär sig och utvecklas utifrån leken. När ett litet barn försöker analysera ett specifikt föremål används barnets perception. Det innebär att barnet inte endast undersöker färg och storlek utan även frågar sig själv: ”Vad är det för en sak?”. Det är även föremålets mening som står i fokus. Forskaren poängterar att barnet kan separera det visuella som vi kan se ifrån det förnuftsmässiga som har en betydelse. Detta ser han som första steg mot utvecklingen hos barn med relation till psykiska funktioner och ett verbalt tänkande (Smidt, 2010). Vygotskij belyser vidare att ett socialt samspel är viktigt för

barnens lärande och utveckling. Barnen lär sig mer när de involverar och kommunicerar med andra. När barnen härmar och samspelar med varandra lär de sig nya sätt att tänka på. Vygotskij menar att barnens språkförmåga utvecklas först socialt med andra och sedan individuellt (Smidt, 2010).

3.4 Konflikters påverkan på barns utveckling

Konflikt är en del av barns lek. Brodin & Hylander (2002) betonar att konflikter har en stor påverkan på barnens utveckling och lärande. Författaren menar när barnen till exempel hamnar i en konflikt får de möjlighet till att tänka till själva och komma fram till en lösning för att lösa problemet. Detta bidrar till att elevernas konfliktlösningsförmåga utvecklas. Med hjälp av förmågan kan barnen lättare lösa konflikter på egen hand utan att behöva lärarens hjälp. Vidare leder detta till att barnens självkänsla växer (Brodin & Hylander, 2002).

3.5 Tidigare forskning

En studie har undersökt om lekens praktikgemenskap. Ett sådant exempel är den etnografiska studien av Marianne Dahl. Hon har ägnat en hel del på studier i pedagogiskt arbete under tiden hon varit doktorand på forskarskolan CUL vid Göteborgs universitet. Forskaren har även genomfört ett forskningsprojekt som handlar om barnens vardagsliv i fritidsverksamheten. Teorin som Dahl (2011) utgått från är en sociokulturell teori för att förstå elevernas sociala liv på fritidshemmet. I den etnografiska studien "barns sociala liv på fritidshemmet, en studie om praktikgemenskaper och alliansbildning i egenstyrda aktiviteter" var författarens syfte att övervinna kunskap om elevernas sociala liv på fritidshemmet. Det centrala var praktikgemenskaper som sociala konstruktioner, barns alliansskapande inom och även mellan de praktikgemenskaper som uppstår på fritidshemmets verksamhet. Genusaspekter studerades dessutom i praktikgemenskap och författaren utgick från barnobservationer för att besvara följande frågeställningar: Vilka praktikgemenskaper framträder på fritidshemmet och vad karaktäriserar dessa? Vad karaktäriserar de allianser som konstrueras i praktikgemenskaper? Hur förhandlar barnen tillträde till, respektive värnar, sina allianser? Vilka genusaspekter kommer till uttryck i praktikgemenskaperna?

Dahl (2011) skriver att elevernas gemensamma intressen är en grundfaktor för praktikgemenskap, där medlemmar delar det ömsesidiga engagemanget. De gemensamma intressen som eleverna har, skapar vidare en allians inom praktikgemenskap. Wenger (1998) nämner att det finns tre viktiga krav för praktikgemenskap, det krävs en delad repertoar, ett ömsesidigt engagemang och gemensamma intressen. I den delade repertoaren kräver ett gemensamt artefakter som t.ex. språkbruk, symboler, specifika lekar eller aktiviteter. I det ömsesidiga engagemanget där individen som anpassar sig till gruppens värderingar och normer. Utifrån studien har författaren kommit fram till att allians består utav en mindre barngrupp. Dahl (2011) menar att en allians skapas när en grupp har gemensamma intressen och tankesätt. Det finns två olika typer av allianser, den första är temporära typen som varar kortsiktigt och den andra typen är kärnallianser som varar under en längre tid. En allians består av elever med olika personligheter vilket leder till att vissa elever tar mer plats än andra. Alliansen är något viktigt för de som är inkluderade i den. Medlemmarna skyddar alliansen och försvarar interaktionsutrymmet. Exkludering sker inte alltid med mening menar (Dahl, 2011). Eleverna som befinner sig inom alliansen skyddar och värnar sin allians vilket leder till att andra exkluderas för att vara försiktiga med vem som kommer in i deras allians. Inneslutning och uteslutning begreppen uppträder naturligt i skolans värld. Inneslutningen förekommer när t.ex. en grupp välkomnar in andra elever med likadana intressen och

tankesätt. Uteslutningen sker när en viss elev inte får komma in i en barngrupp, detta leder till att hen blir exkluderad. Uteslutning är ett positivt syfte för att den kan leda till gemenskap (Dahl, 2011).

Det finns också studier som undersöker barns lek. Här följer tre exempel på sådana studier. Första exemplet är en studie som undersökt leken som ett redskap i lärandet. ”Nya former för lärande: Leken som ett redskap i lärandet i miljö i grundskolans tidigare årskurser” artikel som är skriven av Christel Persson. Forskaren har forskat på lekens betydelse för barns utveckling och lärande. Syftet med artikeln är att beskriva lekens begränsningar och möjligheter för barns lärande i en miljö. Persson (2006) undersökte grundskoleklasser i årskurs tre med 29 elever. Författaren använde sig av klassrumsobservationer för att observera kommunikationen mellan lärare och elev samt elever emellan. Persson (2006) använde sig av en idéhistorisk modell som hjälpmedel för att kunna undersöka begreppsbyggnad som eleverna använder sig av, samt elevernas förmåga att upptäcka ett samband. Persson (2006) skriver att definitionen av lek är inte bara själva aktiviteten lek. Delmomenten, enligt författarens sätt att se på leken är att ”elevernas förkunskaper, introduktionen av leken och genomförandet av leken samt därtill efterföljande metakognitiva samtal vid ett flertal tillfällen efter genomförandet av aktiviteten leken.” Elevernas föreställningsförmåga är också en väldigt viktig faktor (Persson, 2006, s. 61). Vidare beskriver Persson (2006) att leken kan innebära problem och konflikter men den väcker även nyfikenhet och fascination hos barn. När barnen leker får de en njutningsfull upplevelse med sin inre motivation. Persson (2006) tar Vygotskijs teori om leken som utgångspunkt i sin studie. Författaren skriver att eleverna lär sig genom att samspela med vuxna och andra barn. Barnen lär sig både genom passivt och aktivt i leken, där barnen brukar först delta som observatörer och sedan delta aktivt i leken. Vygotskij betonar att leken är den viktigaste delen för barnens inläring. I den fria leken får barnen möjlighet till att använda sin fantasi i praktiken, reflektera över, tolka och förstå världen. Med hjälp av leken blir barnen aktiva, ansvarstagande och deltagande i arbetet. Genom leken får barnen även utrymme för att uttrycka värderingar och både barn och vuxna får möjligheter till samarbete.

I artikeln står det om samspelet mellan lek och lärande som Persson (2006) beskriver. Författarna belyser att det handlar om att se graden utav det explorativa och berättande samspelet men även de förbundna aktiviteterna. Inom det explorativa samspelet får eleverna möjligheter samt kontroll över hur de själva hittar val till meningsskapande (Persson, 2006). Helhetsperspektivet och elevers interaktioner är viktigt för läraren och även syftet till lärande då läraren är mottaglig för meningsskapandet. Samspelet handlar om elevernas personliga driv av leken samtidigt som läraren stöttar under situationen. Läraren inkluderas i själva leken och erbjuder värdefulla lekar ihop med barnen. Formbundna aktiviteter kan ses som en styrd aktivitet belyser (Persson, 2006). Syftet som läraren har är att eleverna ska kunna lösa olika uppgifter. Problem som kan uppstå utifrån formbundna aktiviteter är att elevers medskapande kan begränsas, både inom leken och lärandet. Det beror på situationerna ibland kan lekens värdefulla form omvandlas till en lärandesituation genom lärarens ambition för att lära eleverna. Slutligen anser författaren att leken är ett viktigt verktyg för lärande i miljö. Det gäller att eleverna lär sig samt förstår olika begrepp och därefter sätter in dessa begrepp i ett större sammanhang.

Det andra studien handlar om hur estetiska aktiviteter kan påverka barns lek som Gunilla Lindqvist (1996) har undersökt. Hon har främst studerat kopplingarna mellan lek, kultur och estetiska former främst i drama. Forskaren har genomfört sin studie på tre olika avdelningar på samma skola i 12 månader. Syftet med studien är att undersöka hur estetiska ämnen främst hur drama och litteratur kan påverka barns lek. Forskaren har använt sig av

videodokumentation. Hon har dokumenterat de organiserade och planerade lekar. Dokumentationen var regelbundet i varje avdelning. Forskaren hade en kontinuerlig kontakt med lärarna i skolan under arbetsgången och samtalade med barn. Forskaren har även varit med på föräldramöten och skrivit allt som händer i en dagbok. Resultatet av studien visade att den vanliga lekvärlden får leken i förskolan att utvecklas vidare och handlingen i leken är viktigt för att den ger leken en mening. När de vuxna dramatiserar roller genom deras skådespel får de leken att bli meningsfull och det blir en lärande kanal för barnen. Gunilla Lindquist (1996) kom fram till att handlingar, roller och världen hänger ihop med varandra. Detta leder till att det blir en variation i leken som vidare bidrar till att leken utvecklas samt ger alla barn möjlighet till att bemötas i en vanlig lekvärld.

Den sista exemplet är från Loizou (2017), som fokuserat på att forska lärarnas roll i barns lek. Författaren har skapat en guideline som lärare kan ta del av där de kan få använda den som ett verktyg för att planera och utföra situationer. Som hädanefter kan leda vidare till att lärarna deltar och främjar barns lärande genom lek. Syftet med studien var att utforska hur lärarna använder guiden och detta gjordes utifrån observationen. Guiden har tre delar, den första definierar sex exempel på lekar. Andra delen kopplar barns färdigheter i olika roller samt hur scenarion formas. Den sista delen framhåller lärarnas deltagande, direkt men även indirekt. Forskaren betonar att leken kopplas med kommunikation. Genom leken hittar barnen flera metoder till att ha roligt och kommunicera om världen samt uttrycka sina behov. Lekan kan även vara ett hjälpmedel till lärarna för att strukturera lärandet hos barn. Loizou (2017) anser att lärarnas deltagande i barns lek är viktigt. Loizou (2017) belyser att barnens låtsaslek inte är som förr. Hon menar att leken varit mer utvecklad tidigare. Anledningen till detta kan bero på att lärarna har brister när det gäller lärarnas engagemang i barnens lek (Loizou, 2017). Studiens resultat visar att lärarna använder sig av både indirekt och direkt involvering i barns lek. Indirekta involvering handlar om att lärarna stödjer sina elever genom att ställa olika frågor. Lärarna ska samtidigt anpassa språket till deras nivå för att inte förstöra leken. Den direkta involvering pratar om att guida barnen eller ge de verktyg för att utveckla en specifik roll (Loizou, 2017). Forskaren kom dessutom fram till att lärarna som har tagit del av lärarguiden har blivit mer målmedvetna om barns egna lekar.

4 Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel redogörs för vilka teoretiska utgångspunkter som vi utgår från i vår undersökning. Vi är intresserade av att undersöka hur lärare resonerar om lek. För att förstå deras resonemang om hur de pratar om lek i våra samtal har vi använt oss av det sociokulturella perspektivet på lärande. De begrepp som presenteras nedan är: “proximala utvecklingszonen “mediering genom kulturella redskap”, och “appropriering” och dessa begrepp har vi även utgått ifrån i resultatanalysen.

4.1 Sociokulturellt perspektiv – lek och lärande utifrån Vygotskijs syn

Säljö (2015) beskriver om att den ryske psykologen och filosofen Lev Vygotskij (1896-1934) fokuserade på att undersöka det som händer runt individer samt hur, individer samspelar med varandra. Inom det sociokulturella perspektivet är det centralt att vi individer lär oss och tar till oss kunskap genom att samspela med andra individer. Författaren skriver vidare att utifrån andras stöd kan vi lära oss och utvecklas och kunskapen är någonting som vi alla deltar i. Perspektivet handlar även om att individer tolkar deras värld genom tidigare erfarenheter som även kopplas med individers kultur. Säljö (2012) belyser vidare om att Vygotskij ser lärandet utifrån att både barn och vuxna lär sig kontinuerligt. Eftersom vår studie har ett lärarperspektiv på barnens betydelse i fritidshemmet kopplat till lek och lärande blir det sociokulturella perspektivet relevant eftersom mittpunkten är att vi lär oss i samband med andra.

4.2 Den proximala utvecklingszonen

Begreppet “Proximala utvecklingszonens” betyder att barnen lär sig genom att utforma och iakttä nya uppnåeliga mål. Säljö (2015) förklarar att alla barn har en viss kunskap och för att få eleverna att utvecklas på en högre nivå behöver de stöttning och handledning. Detta bygger på stöd utifrån att en kunnig person stödjer, så den lärande personen kan ta sig vidare och utvecklas. Personen som stöttar ska inte ta över hela arbetet utan här är utmaningen även central. Den lärande ska alltså även få möjlighet att fundera på hur hen ska ta sig vidare i en lärandesituation (Säljö, 2015). Kommunikation mellan eleverna och lärarna ses som ett verktyg till nya tankesätt för att kunna tolka omvärlden. ”Proximala utvecklingszonen” fokuserar inte på kompetens som eleverna redan har utan fokus ligger istället på att utveckla elevernas förmågor. Utvecklingszonen flyttas ett steg vidare när eleverna når sina kunskapsmål poängterar Säljö (2015). Vidare skriver författaren att individen kan fortsätta mogna att utvecklas genom andra som kan ge nya möjligheter och stöd i ett nytt område för en fördjupad kunskap.

4.3 Mediering genom kulturella redskap

I ett sociokulturellt perspektiv kan leken förstås genom hur den ”medieras” utifrån ”kulturella redskap” allt ifrån tecken och symboler, leksaker samt andra stoff (Smidt, 2010). Mediering har två olika typer poängterar (Säljö, 2015). Det fysiska som kopplas med olika redskap som kan vara allt ifrån legobitar, dockor, och andra kulturella redskap. Det intellektuella kopplas med till exempel språket. Vygotskijs anser att språket är ett viktigt verktyg för att eleverna ska kunna utvecklas. Språk och kommunikation är ett sätt för att individer ska kunna uttrycka sig. Individer kan uttrycka sig på fler olika sätt det kan vara utifrån tal, skriftspråk, bildspråk, teckenspråk och kroppsspråk. Författaren belyser att alla dessa språkformer har samma

funktion inom mediering. Människor är kreativa i sig och påhittiga som skapar nya sätt att kommunicera med varandra.

4.4 Appropriering

Begreppet ”appropriering” innebär att människor blir bekanta samt lär sig att använda kulturella redskap poängterar Säljö (2015). Begreppet används för att förstå och beskriva hur en person lär sig nya saker. Mycket av det som människor lär sig är de bekanta med i vardagen. Många av de begrepp och språkliga uttryck som vi använder oss av finns redan i vardagsspråket. Exempelvis när vi lär oss vad begreppen mamma, pappa, bror, syster och syskon betyder genom vardagliga samtal. Lärandet i vardagen sker utan regelrätt undervisning och på detta sätt blir människan bekant med många kulturella redskap, genom att till exempel samspela och samtala med föräldrar eller syskon och även genom lek samt andra aktiviteter (Säljö, 2015).

5 Metod och genomförande:

I detta kapitel kommer vi att framföra hur den kvalitativa metoden redovisas. Vidare beskrivs val av metod, halvstrukturerade intervjuer, urvalet, beskrivning av genomförandet och empiriskt material. Därefter framställs analysmetoden, bearbetningen av intervjumaterial och analysansats. Studiens tillförlitlighet och etiska överväganden beskrivs sist i kapitlet.

5.1 Val av metod

Vi kommer använda oss av den kvalitativa metoden. Intervjumetoden som vi kommer att använda oss av är semistrukturerade intervjuer som kombinerar både strukturerade och ostrukturerade frågor. Det som intresserar oss i vår undersökning är hur olika fritidslärare tolkar lekens betydelse utifrån utvecklingsperspektiv på fritidshemmet. Ahrne & Svensson (2015) beskriver att kvalitativa intervjuer är en metod som är forskningsbaserade. Den används av forskare men även av studenter för att samla in empiri från personer, händelser som kan förekomma, och även olika tankesätt samt emotionella aspekter. Vi tänkte därför att denna metod skulle vara lämplig för vår studie.

5.1.1 Halvstrukturerade intervjuer

Vi kommer använda den kvalitativa metoden där vi intervjuer lärare som jobbar på fritidshemmet. Intervjumetoden som vi kommer att använda oss av är semistrukturerad intervju som kombinerar både strukturerade och ostrukturerade frågor. Semistrukturerad handlar om att forskaren fokuserar på specifika teman som ska beröras. Detta gjorde så att vi fick möjligheten till att ändra ordningen på frågorna. Utifrån semistrukturerade intervjuer blir det även en styrka när informanterna får själva utforma svaren på deras individuella sätt förklarar (Bryman, 2011).

Vid start av intervjun ska frågorna först presenteras till informanterna. Under intervjun kommer vi även använda oss av följdfrågor vid behov. Det är viktigt att tänka på hur frågorna ställs eftersom informanternas svar kan bli påverkade utifrån frågeformuleringen (Ahrne & Svensson 2015).

5.2 Urval

Totalt ska sex lärare bli intervjuade. Vi valde att intervju lärare från olika skolor för att kunna undersöka hur olika lärare resonerar över hur leken kan användas som ett lärande verktyg. Vi har valt att genomföra intervjuer i våra verksamhetsförlagda utbildningsplatser eftersom vi sedan tidigare skapat en relation med lärarna. Detta kan leda vidare till en trygg stämning och en bekväm dialog mellan oss. Utifrån den trygga stämningen kan det leda till att vi får säkrare svar på våra frågor som berikar vår studie. Bryman (2011) belyser att intervjumetoden blir bekvämare och informationsrik om intervjuaren har en tidigare relation med informanten.

För att genomföra intervjuerna har vi kontaktat fritidslärarna på olika sätt. Vissa lärare föredrog att vi ringde för att boka tid, medan andra lärare ville föra en dialog med oss utifrån textmeddelande. Vi fick även omboka första tiden eftersom en av oss blev positivt testad av Covid-19 viruset. Fritidslärare fick information om detta tidigt och detta skapade en trygghet för dem.

5.3 Tillvägagångssätt

Six fritidslärare deltog i intervjuerna. Som vi tidigare nämnde kontaktade vi lärarna via samtal och textmeddelande. Därefter mailade vi lärarna om vad vårt syfte är utifrån studien och de fick även intervjufrågorna mejlade till dem i förväg. Tanken var att svaren ska vara väl genomtänkta. I texten stod även vilka etiska principer som vi förhåller oss till. Väl på plats tog vi även upp de centrala delarna bland annat att ingen annan kommer lyssna på deras inspelningar. Vi hade med oss en penna och ett block för att en av oss skulle föra viktiga anteckningar medan den andra kunde visa respekt och intresse genom ögonkontakt och även fokusera på fritidslärares kroppsspråk. Då teknologin kan krångla var det viktigt för oss att föra anteckningar för att inte information från inspelningarna skulle försvinna. Intervjuerna genomfördes i skolans miljö. Vi satt i olika klassrum beroende på vart lärarna jobbade. Detta då vi intervjuade lärare från olika avdelningar. Intervjuerna skedde med en lärare i taget från varje skola. Under processen blev vi inte störda av något. Vid första intervjutillfället var vi lite nervösa vilket ledde till att vi läste upp frågorna snabbt. Informanten bad oss därför att ta det lite långsammare för att få chans att förstå frågorna. Detta misstag är något vi drog lärdom av inför nästa intervjutillfälle. Att begå misstag under intervjuer är ingen raritet (Bryman 2011).

Vi upprättade en intervjuguide innan genomförandet av intervjuerna. Intervjuguiden fungerade som ett kontinuerligt stöd under intervjuperioden. En intervjuguide är något som Ahrne (2011) förklarar är ett bra verktyg ifall man skulle behöva gå tillbaka och titta. Innehållet i intervjuguiden utgjordes av frågor och dess följdfrågor som skulle ställas till informanterna.

5.4 Empiriskt material

Våra frågeställningar kommer besvaras genom intervjuer som sedan kopplas med tidigare forskning och flera olika teorier. Frågorna till informanterna ska spelas in om vi får deras medgivande. Om informanterna inte känner sig bekväma med att spela in deras samtal kommer en av oss att anteckna deras svar medan intervjuaren är lyhörd och fokuserad med informanterna under intervjuens gång. Utifrån detta kan vi även få möjlighet till att läsa deras kroppsspråk som kan ge oss flera tolkningar. Eriksson (2014) belyser även att med hjälp av intervjumetoden kan informanternas kroppsspråk tolkas vilket man inte skulle kunnat göra till exempelvis via telefonsamtal eller enkäter.

Tabell 1: Deltagare i studien

Lärare	Fritidshem	Tid
Lärare A	Fritidshem 1	Ca 30 min
Lärare B	Fritidshem 1	Ca 20 min
Lärare C	Fritidshem 2	Ca 20 min

Lärare D	Fritidshem 2	Ca 25 min
Lärare E	Fritidshem 2	Ca 30 min
Lärare F	Fritidshem 2	Ca 20 min
Antal lärare: 6		Total tid: 145 min

5.5 Bearbetning av material och analys

Under denna rubrik presenteras hur vi gick tillväga för att bearbeta vårt inspelade material och vår analysmetod.

5.5.1 Hantering av inspelade intervjuer

Våra intervjuer har transkriberats och vi valde att ha med det viktigaste som informanterna nämnde. Under processen spelade vi in varje intervju och därefter skrev vi ner det centrala i ett Word dokument. Vi valde att transkribera ord för ord för att inte råka missa något. Bryman (2011) nämner att en nackdel med transkribering är att det är tidskrävande. Fördelen med transkribering enligt Bryman (2011) är att intervjuaren enkelt kan kontrollera om den stämmer överens med ljudfilen. Detta minskar även risken för olika feltolkningar. Författaren belyser att transkriberingen kan användas till en utvecklande forskning och att examinatorer kan ta del av den (Bryman, 2011).

5.5.2 Tematisk analys

Efter våra utförda intervjuer började vi bearbeta materialet genom att lyssna på ljudfilerna flera gånger och därefter transkribera det centrala ur intervjuerna. Vi valde att använda oss av den tematiska analysmetoden enligt Braun & Clarke (2006). Tematisk analys är en kvalitativ analysmetod som används för att identifiera, analysera och beskriva teman i ett insamlat datamaterial. Bryman (2011) hävdar att den tematiska analysen handlar om att finna likheter men även skillnader bland informanternas svar. Bryman (2011) belyser att utifrån ett antal intervjuer kan man få en mätning över hur hög fenomenet är.

5.6 Studiens tillförlitlighet

Med hjälp av reliabilitet och validitet begrepp diskuterar kvaliteten på datan. När det sker en undersökning är det oerhört viktigt att ta hänsyn till reliabiliteten som handlar om hur tillförlitlig den valda metoden är. Validiteten är dessutom ett begrepp som fokusera på giltigheten som metoden har. Dessa två begrepp är beroende av varandra eftersom de hänger ihop. Detta innebär att reliabilitet påverkar validitet. Giltigheten i studiens resultat påverkas om svaret i reliabilitet är svagt (Ahrne & Svensson, 2015).

Utifrån våra kvalitativa intervjuer kan det vara svårt att avgöra lärarnas ärlighet. Vi valde därför att göra minst 6 intervjuer för att kunna jämföra informanternas svar. Om svaren ger ett relevant resultat tyder det på att vi har en hög reliabilitet. Utifrån följdfrågor till informanterna

och att de pratar fritt samtidigt som de utvecklar deras svar kan validiteten stärkas (Bryman, 2011).

5.7 Etiska överväganden

Innan vi utförde intervjuerna tänkte vi på vissa centrala delar som vi tog med oss till intervjuerna. Respekten under processen är viktigt man ska inte avbryta mitt i meningen när informanten pratar. Vi har anpassat våra kommentarer för att inte råka kränka någon informant. Detta belyser även Ahrne & Svensson (2015) som menar att forskning godkänns endast om den respekterar människovärdet: "Människors välfärd skall ges företräde framför samhällets och vetenskapens behov." (Ahrne & Svensson, 2015, s.29).

Vi har dessutom utgått ifrån de etiska grundprinciperna som Vetenskapsrådet (2002) nämnt. Informationskravet är första principen som innebär att forskaren tydligt genomfört en förklaring om syftet med själva forskningen (Bryman (2011). Vetenskapsrådet (2002) påstår även att informanterna har rätten att avbryta intervjun när de vill. De ska även få information om att intervjun är frivillig. Innan vi utförde intervjuerna skrev vi ett missivbrev (bilaga 1) där informanterna fick all information om vårt examensarbete. Syftet och frågorna kunde de få ta del av utifrån brevet. På plats innan vi startade intervjuerna upprepade vi även informationen för att försäkra att de förstått syftet med studien.

Andra principen handlar om samtyckeskravet som handlar om att "Deltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan." (vetenskapsrådet, 2002, s.9). Därför kontaktade vi först informanterna och frågade dem om det fanns ett intresse för att delta i studien. När vi fick deras godkännande mailade vi ut missivbrevet där det tydligt stod att intervjun var frivillig och att de hade rätt till att avbryta när de ville.

Den tredje principen är "konfidentialitetskravet". Principen handlar om att informanternas namn och andra personuppgifter inte får nämnas i studien (vetenskapsrådet, 2002). Sista principen kallas för "nyttjandekravet", som innebär att det insamlade materialet endast ska användas till ett forskningsändamål. Informanterna fick dessutom information om att det endast är vi som kommer lyssna på deras inspelningar för att använda som underlag till studien. Dessutom förmedlade vi att inga namn kommer att nämnas där materialet redovisas i studien och att alla inspelningar kommer att raderas när studien är avslutad. Detta för att försäkra att inspelningarna inte hamnar på fel ställe.

6 Resultat och analys

Syftet med denna uppsats var hur lärare på fritidshem resonerar om lekens betydelse för elevernas lärande i fritidshemmet. På så sätt är vårt syfte att bidra med kunskap om lärares föreställningar om lek och hur de arbetar för att stötta elever i lek. Där vi ställde oss följande frågor:

1. Vilka möjligheter och svårigheter beskriver lärare som kan uppstå i elevernas lek?
2. Hur stöttar och utvecklar lärarna elevernas lek i fritidshemmet?

Kapitlet är strukturerat utifrån frågeställningarna. Inledningsvis presenteras och tematiseras det som vi ser som resultat på den första frågeställningen under rubrikerna 6.1 Möjligheter och 6.2 Svårigheter. Det vi ser som resultat på fråga två tematiseras under rubriken 6.3 Stöttning och utveckling för lärande enligt lärarna på fritidshemmet.

6.1 Lärarens beskrivningar av lekens möjligheter

En av de frågor som ställdes under intervjuerna var hur lärarna resonerar om hur leken kunde användas för att utveckla elevernas lärande som verktyg för läsning, räkning, fantasiförmåga eller sociala relationer. I två av intervjuerna kopplades leken ihop med matematik. Här följer två exempel där den ena beskriver fri lek som sker inomhus och det andra utomhus.

Intervjuare: Hur använder du leken som verktyg för att utveckla elevernas lärande?

Lärare B: hmmm, det var en bred fråga (läraren tänker...).

Intervjuare: Vi tänker om ni kanske inkluderar andra ämnen i leken?

Lärare B: Jag tror att den fria leken sker ofta eller alltid genom ett utbyte av olika ämnen, när barnen på fritidshemmet leker t.ex när barnen leker affär får de in matematik.

Intervjuare: Hur använder du leken som ett verktyg för att utveckla elevernas lärande?

Lärare D: Jag tänker att genom olika fria lek får barnen möjlighet till att träna på matematik, när barnen tex leker på rasten eller på fritidshemmet brukar de hoppa hopprep och räkna antal hopp de klarar. Detta är ett sätt där eleverna tränar på att räkna utan att de kanske tänker på det.

Enligt lärare B och D får eleverna in matematiken på ett naturligt sätt när de leker. Lärare B nämner att leka affär kan vara ett exempel där barnen får möjlighet att träna på siffror. Detta kan ske genom att eleverna räknar ut hur mycket köparen ska betala och hur mycket kassörskan ska lämna tillbaka. Läraren D uttrycker likadant och förklarar att eleverna även får in matematiken ute på skolgården när de räknar deras hopp, vilket leder till att eleverna utvecklar deras matematiska förmåga utan att tänka på det. I Skolverket (2019) anges att eleverna ska få möjlighet till att använda sig av matematik som ett verktyg för att lösa vardagliga problem och även företeelser. Lärarnas utsagor i utdragen ovan kan ses som exempel på att eleverna i fritidshemmet får olika möjligheter till att öva på matematiken för att sedan kunna lösa olika problem som kan uppstå under processen. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv ser vi även att kan utveckla deras matematiska förmåga genom ett socialt samspel

och lära sig av varandra då de får möjlighet att diskutera om siffror i leken. Det framgick inte i lärarnas svar hur de använder leken som verktyg för att utveckla elevernas lärande. Däremot var lärarnas åsikt att barn lär sig genom att utbyta kunskap i den fria leken, vilket sker naturligt. Baserat på svaren från lärarna så verkar det inte som att lärarna direkt använder lek i lärande syfte. Lärarnas gemensamma åsikt var däremot att elever lär sig genom den fria leken. Våra frågor utgick ifrån att lärarna arbetade med olika metoder för att barnen ska få kunskap genom lek. Trots att lärarna inte hade möjlighet att svara direkt på frågan, men vi fick ändå en uppfattning om lärarens synvinkel när det kommer till barns lärande av lek. Sammanfattningsvis så hade lärarna en uppfattning om att barnen kan lära sig genom den fria leken, eftersom det sker ett utbyte av deras kunskaper.

Konflikter är en del av barns lek, de flesta barn hamnar i konflikter under leken. Läraren D-berättade att konflikter som brukar uppstå i barns lek kan även vara ett tillfälle där eleverna får möjlighet till att utvecklas utifrån en situation.

Lärare D: En grej jag också tänker på är att barn utvecklas när de leker med andra barn. Jag menar att de sätts i flera olika situationer där de löser en hel del konflikter på egen hand och då kan de ju också se varandras olikheter. Jag tycker att det är positivt när barnen hamnar i konflikter för att stärka deras identitet.

Läraren berättar att konflikter är bra för barns utveckling och lärande. Barnen får möjligheter till att lära sig att lösa konflikter själva och hitta lösningar till olika problem som kan uppstå vid leken. De behöver hamna i konflikter för att stärka sin självkänsla. Läraren förklarar även att barnen behöver hamna i konflikter för att utvecklas och detta är något som även Säljö (2015) poängterar. Eleverna utvecklas när de hamnar i olika problem där de får möjlighet till att lösa olika situationer själva och hitta dess lösningar (Säljö, 2015). Detta går dessutom i linje med vad Brodin & Hylander (2002) berskiver om konflikter. Författaren menar att barnens utveckling och lärande stärks utifrån konflikter. När barnen får möjlighet till att tänka och fundera över hur de ska lösa problem, utvecklas deras konfliktlösningsförmåga. Med hjälp av dessa förmågor kan eleverna lättare lösa konflikter. Detta leder till att elevernas identitet stärks (Brodin & Hylander, 2002). Genom lärarens svar kan vi tolka att konflikter kan vara ett verktyg för elevernas utveckling. Vi anser att utifrån konflikter får eleverna uppleva ilska och därefter kunna fundera över lösningarna. Eleverna får utifrån detta en möjlighet till att lära sig att hantera sin ilska. Vi tänker att under processen kan deras självförtroende även utvecklas eftersom de tar egna initiativ. Utifrån konflikter kan eleverna även lära sig av andra hur vissa konflikter går att lösa och de kan även lära sig av varandras fel och misstag.

I vårt intervjumaterial beskrivs vid något tillfälle en möjlighet som bygger på att utveckla elevernas kamratrelationer. I nedanstående exempel beskrivs hur läraren kan välja aktivt hur elever ska blandas för att eleverna ska utveckla sin sociala kompetens:

Intervjuare: Hur ser du på lekens betydelse för elevernas lärande i fritidshemmet?

Lärare E: Ibland har vi styrda lekar där har vi alltid ett syfte bakom, det kan då vara att utveckla elevernas kamratrelationer, då blandas eleverna med andra kompisar som de inte leker oftast med. Vi brukar också göra flera kartläggningar av verksamheten och där kan vi se vad eleverna behöver träna mer på.

Som vi ser i exemplet ovan nämner Lärare E att lärarna på fritidshemmet planerar lekar som syftar på att utveckla elevernas kamratrelationer. Detta görs genom att lärarna väljer barngrupper till en specifik aktivitet för att eleverna ska få möjlighet att kommunicera med elever som de i vanliga fall inte leker med. Persson (2006) poängterar att barn lär sig och utvecklas genom att samspela med varandra. Detta kan vi relatera till det sociokulturella lärandet genom att eleverna får skapa nya kamratrelationer och vidare lära sig från varandra. Eleverna kan dessutom hitta nya vänner med gemensamma intressen där de senare kan utveckla deras relationer genom att skapa en barngrupp som de kan fortsätta leka i.

Lärare C nämner en annan möjlighet som uppstår i leken, där hen beskriver leken som ett verktyg för att utveckla elevernas kommunikationsförmåga. Informanten berättar om en situation där elever fick chans att träna på att kommunicera genom att använda sig av kroppsspråk.

Intervjuare: Kan du ge ett exempel på en möjlighet där eleverna kan utvecklas utifrån leken?

Lärare C: Jag har ett väldigt bra exempel om lekens möjligheter faktiskt. Vi har en nyanländ elev han kan ingen svenska alls men han har lärt sig genom att spela fotboll med killarna till exempel. Killarna har lärt honom att komma in i gruppen genom att använda kroppsspråk för att prata med honom.

Utdraget ovan visar hur Lärare C resonerar om lekens möjligheter, att barn lär sig kommunicera trots språkbarriärer: "killarna har lärt honom att komma in i gruppen genom att använda kroppsspråk för att prata med honom". Detta kan vi knyta an till Vygotskijs idéer där sociala samspel beskrivs som en viktig del för barns utveckling och lärande (Säljö, 2015). Han förklarar att när barnen kommunicerar med varandra lär de sig nya sätt att tänka på. På så sätt kan ovanstående utdrag ses som ett exempel där barnen trots språkbarriärer erbjuds möjligheter för att utveckla ytterligare ett språk. Ett krav som står i Skolverket (2019) är att lärarna på fritidshemmet ska ge eleverna möjlighet till att pröva samt utveckla identiteter och uppfattningar genom att möta och samspela med andra. Vygotskij kopplar begreppet mediering med språk då språket är ett viktigt verktyg för elevernas utveckling (Säljö, 2015). Inom medieringen kan eleverna uttrycka sig på flera olika sätt genom att kommunicera utifrån tal eller kroppsspråk. Författaren beskriver vidare att människor är kreativa och påhittiga eftersom de enkelt kan hitta olika sätt att kommunicera genom (Säljö, 2015). Vi förstår att leken kunde vara ett verktyg för att eleverna skulle hitta ett sätt att kommunicera med som i det här fallet var kroppsspråk. Utifrån detta tolkar vi att eleverna utvecklas genom att de "medierar" ny kunskap när de får möjlighet till att leka med varandra och koppla in kommunikationen. Den sociala leken kan även vara ett verktyg för att eleverna ska uttrycka sig och kommunicera med andra.

Lärare F berättar ytterligare om en möjlighet som eleverna får på fritidshemmet. Informanten berättar att det är oerhört viktigt att barnen får välja sina lekar själva för att få en meningsfull fritid som leder till att barnen lättare kan utvecklas. Läraren uttrycker följande om lekens frihet:

Intervjuare: Vad tycker du är det centrala för att eleverna ska få möjlighet till att utvecklas och lära sig på fritidshemmet?

Lärare F: Jag tycker att det är viktigt att leken på fritidshemmet ska vara meningsfullt för barnen för att de ska fortsätta och leka, vilket leder till att barnen utvecklas och lär sig.

Läraren tycker att det centrala för elevernas utveckling och lärande är att eleverna får en meningsfull fritid på fritidshemmet. Skolverket (2019) belyser att verksamheten i fritidshemmet ska erbjuda eleverna en meningsfull fritid genom att ge eleverna möjlighet till att bestämma över sin fritid och lek. Smidt (2010) hävdar att äkta lek är när barnen får själva välja vad de vill leka med och bestämma över leken. Leken är däremot inte äkta när en lärare eller någon annan planerar eller bestämmer över barnens lek. Vår tolkning är att lärarna på fritidshemmet har ett stort ansvar till att erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Lärarna ska ge inflytande utan att styra över elevernas valda lekar. Genom deras egna val av lek förstår vi att eleverna kan lättare utvecklas och lära sig eftersom de leker med deras inre motivation. Vi anser att eleverna på fritidshemmet ska få ha makt över deras lek på så sätt kan de få en meningsfull fritid.

Lärare F förklarar att eleverna ska inte påtvingas till att delta i aktiviteter utan lärarna ska försöka locka in eleverna i dem om de är villiga.

Lärare F: Jag tycker att läraren ska också erbjuda eleverna olika planerade aktiviteter då de lär sig och utvecklas utifrån vårt syfte och mål.

intervjuare: brukar ni fråga barnen om de vill delta i aktiviteter?

Lärare F: njaee, vi brukar inte fråga utan vi försöker locka fram eleverna, men vi tvingar inte barnen då de själva måste välja om de vill vara med.

Informanten berättar att eleverna ska få möjlighet till att delta i olika planerade aktiviteter Persson (2006) betonar att problemet som kan uppstå utifrån planerade aktiviteter att elevernas delaktighet kan begränsas. Genom informanternas svar anser vi att läraren brukar locka eleverna till olika aktiviteter genom att väcka elevernas uppmärksamhet och nyfikenhet för att de ska kunna vara delaktiga utifrån deras inre motivation. Om eleverna känner sig nyfikna kan det vara en större chans att de aktivt väljer att delta i en viss aktivitet som känns lockande utan att de känner sig tvingade. Lärarens aktiviteter bygger även på aktiviteter utifrån ett lärande syfte och mål. Detta ser vi även genom att eleverna kan utifrån lärarens stöd få möjlighet till att utvecklas, vilket kopplas till den proximala utvecklingszonen där eleverna dessutom kan få utmanas under processen och lära sig nya saker kontinuerligt.

Läraren E berättar att leken är en viktig del för barns fantasiförmåga t.ex. när barnen använder sin fantasi för att bygga något med sand.

Intervjuare: Hur ser du på lekens betydelse för elevernas lärande och utveckling i fritidshemmet?

Lärare E: Leken är extremt viktig för barns utveckling tycker jag hmmm.

Intervjuare: Kan du tänka ut något exempel?

Lärare E: Ett vanligt exempel är när några barn här på fritidshemmet leker med sanden och bygger olika byggnader. Våra barn är väldigt duktiga på att använda sin fantasi när de leker.

I exemplet ovanför nämner informanten att barnen på fritidshemmet använder sin fantasi när de leker i sandlådan. Läraren berättar att genom leken utvecklas barns fantasi. Barnen

använder sin fantasi på ett kreativt sätt när de leker genom att de bygger olika föremål. Det kan vara byggnader, slott, bilar osv. Persson (2006) hävdar att i den fria leken får eleverna möjlighet till att använda sin fantasi i praktiken. Genom fantasi kan eleverna lättare reflektera över, tolka samt förstå världen. Ett exempel som Smidt (2010) nämner är att när ett barn använder klossen till en mobiltelefon. Barnet har bestämt sig att klossen ska vara nära örat och om hen vill ta kort på något då ska klossen upp i luften. Författaren menar även att detta leder vidare till att barnet lär sig att skapa olika regler utifrån fantasin, genom att eleven använder olika föremål som symbol för något (Smidt, 2010). Skolverket (2011) poängterar att leken är ett verktyg som barnen använder för att förstå sig på världen samt skapa fantasi som vidare blir lättare för barnen att hantera svåra sammanhang i livet. Genom detta tolkar vi att barnens fantasi är i full gång när de leker. Utifrån leken utvecklar barnen nya idéer och får möjlighet till att koppla fantasin med verkligheten. Läraren E förklarar även att vissa elever inkluderar deras fantasi när de leker med sanden eftersom de använder sanden som symbol för olika byggnader. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv ser vi att barnet ”approprierar” ny kunskap genom att leka med sanden.

6.2 Lärarens beskrivningar av lekens svårigheter

Lärarna som intervjuades var väldigt tydliga om att det uppstår en hel del problem under tiden barnen leker på fritidshemmet. En av de frågor som ställdes under intervjuerna var vilka problem som brukar uppstå utifrån barns lek. De flesta lärarna förklarade att problemen kopplas till konflikter som brukar ske när elever inte förstår lekens innebörd. Det kan vara att vissa elever har svårigheter till att följa eller förstå lekens regler. Lärarna berättar även att konflikter i leken sker genom att vissa barn blir exkluderade. Under våra intervjuer pratade vi en hel del om vilka problem som kan uppstå utifrån elevernas lek.

En lärare uttrycker ett vanligt exempel på svårigheter som uppstår på fritidshemmet där en elev hamnar i konflikt eftersom hen inte kan följa lekens regler. Vidare leder detta till att eleven blir exkluderad från leken. Här följer ett exempel på lärarens svar:

Intervjuare: Vilka problem brukar uppstå utifrån den fria leken?

Lärare C- Vissa problem kan vara här på fritidshemmet när några elever har en lek som de vill leka men en i gruppen kan ha svårigheter för att följa regler. Problemet är att eleven blir exkluderad för att hen inte förstår vad man ska göra i leken.

Läraren ovan är väldigt tydlig med att det är missförståelse av reglerna som leder till att eleverna hamnar i konflikter och blir exkluderade. Pihlgren (2013) beskriver utifrån den kaotiska/ kreativa positionen att det är eleverna själva som väljer regler i deras lek vilket innebär att de är självständiga. Utifrån detta tolkar vi att vissa elever har svårt att följa kompisarnas regler eftersom de kan vara orimliga för andra. Vi tänker att barn är kreativa och kan hitta på egna regler som andra kan ha svårt att förstå. Detta leder vidare till att andra barn blir exkluderade från leken.

Vidare berättar lärare C hur hen försöker lösa problem som uppstår i sådana situationer som nämndes ovan. Läraren säger följande:

Intervjuare: Hur brukar du göra för att lösa problemet?

Lärare C: I sådana situationer brukar jag gå i leken och förklara reglerna till den eleven som har svårt att förstå för att få leken att fungera och undvika konflikter.

Informanten brukar försöka gå in och lösa problemen genom att förklara reglerna till de elever som inte förstår lekens grunder. Däremot hävdar Säljö (2015) att elevernas centrala del för utveckling är när de utsätts för problem. De får möjlighet till att fundera själva på hur de ska hitta lösningar och utifrån detta får de chans att utveckla och lära sig. Utifrån författarens syn förstår vi att eleverna ska utsättas för olika utmaningar där de får möjlighet till att försöka hitta lösningar själva. Detta går i linje med det sociokulturella perspektivet där utmaning är en viktig del. Vi tänker att läraren kan utifrån en sådan situation utmana eleverna genom att låta dem förklara reglerna till varandra istället. Vi förstår utifrån lärarens svar att hen förklarar reglerna till eleverna och utifrån detta kan vi inte se att läraren utmanar sina elever i denna situation.

Lärare A förklarar ytterligare ett problem som kan uppstå i elevernas lek. Det är även konflikter och bråk som hen pekar på som sker när andra elever vill bestämma och styra.

Intervjuaren: Vilka problem anser du brukar uppstå utifrån leken?

Lärare A: Det är en hel del bråk som jag tänker är det vanligaste och då behöver vi ibland hjälpa barnen med att lösa vissa konflikter. Oftast är det en viss elev som vill bestämma och styra och detta gillar ju inte kompisarna så klart.

Som läraren beskriver i exemplet ovan är det mycket bråk som kan förekomma utifrån elevernas lek. Anledningen kan vara att vissa elever vill bestämma och styra över leken. En kamratgrupp har elever med olika personligheter. Barn som leker i grupp beskriver Dahl (2011) för allianser. En allians består av olika personligheter vilket även kan leda till att några elever tar mer plats än andra. På så sätt kan vi tolka exemplet ovan genom att elever i en kamratgrupp kan komma överens och leka utifrån gemensamma intressen dock kan det uppstå konflikter då de har olika tankar och personligheter. Vi anser att läraren kan utifrån en sådan situation utmana eleverna genom att låta dem lösa sina problem på egen hand. Eleverna som är missnöjda med andra elevers beteende kan få möjlighet av läraren att lära sig att själva förklara för sina kompisar om sitt missnöje. På så sätt kan eleverna även utmanas och lära sig utifrån den proximala utvecklingszonen då läraren finns som stöd för elevers utveckling.

Ännu en lärare förklarar att det uppstår en hel del konflikter genom leken och beskriver att det leder till att vissa elever blir exkluderade med mening vilket är problematiskt. Här nedan finns lärarens svar från intervjun:

Intervjuare: Vilka problem brukar uppstå utifrån barns lek?

Lärare B: Ja det är en hel del barn som hamnar i problem oftast är det konflikter i fria lekar.

Intervjuare: Har du något exempel?

Lärare B: Jaaaa du hmm, ett exempel kan vara när barnen inte håller med varandra. Eller vem och hur många som ska vara med i en lek. Jag märker oftast att de elever som har hög status får alltid vara med i leken medan de andra som har lägre status blir exkluderade, och det är ett problem tycker jag.

Ovan ser vi ett exempel på att vissa barn väljer aktivt att exkludera elever. Läraren som intervjuades förklarade att det är statusen som avgör om en viss elev får vara med i leken eller

inte: "Jag märker oftast att de elever som har hög status får alltid vara med i leken medan de andra som har lägre status blir exkluderade". Informanten berättar även att detta är ett problem som brukar förekomma på fritidshemmet. I värdegrunden står det tydligt att ingen i skolan ska behöva utsättas för diskriminering av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, eller även en annan kränkande behandling. Dessa tendenser ska motverkas direkt (Skolverket, 2019). Vi förstår att eleverna på fritidshemmet kan även välja att exkludera elever som inte anses vara populära och inkludera elever med hög status i leken. Läraren menar även på att detta är ett problem och i läroplanen står det att man aktivt ska arbeta mot dessa kränkande behandlingar. Vi anser att detta är en problematisk situation som är väldigt vanlig på fritidshemmet. Utifrån lärarens svar förstår vi att hen jobbar mot kränkande behandlingar. Vi tycker även att elever kan vara kränkande mot andra genom en sådan behandling och inte endast när de kränker någon med verbala ord.

En lärare berättade om en svårighet som hen möter under tiden eleverna leker fritt.

Intervjuare: Kan du berätta om något problem som sker utifrån elevernas lek?

Lärare F: När barnen leker själva kan jag tycka att det blir svårt att ha koll på elevernas lärande hela tiden till skillnad från planerade aktiviteter som vi styr. Jag menar att det är lättare för mig som lärare att se elevernas utveckling vid en planerad aktivitet.

Följdfråga: Menar du att eleverna lär sig mer utifrån den planerade leken?

Lärare F: Nej då, barnen kan också lära sig och utvecklas genom den fria leken, men det jag menar är att det blir bara svårare för mig att följa elevernas lärande när de leker så utspritt.

Informanten menar att det är svårt att ha koll på elevernas lärande under den fria leken till skillnad från planerade aktiviteter. Smidt (2010) skriver att barnen i den fria leken kan planera att leka något och ändra sig inom några minuter och därefter planera något nytt. Det är barnet som har makten över hur hen vill leka och vart. Utifrån läraren förstår vi att barnen lär sig och utvecklas både i den fria och planerade leken. Men genom den fria leken kan det bli svårare att ha koll på hur eleverna utvecklas eftersom de enkelt kan byta plats och lek. Gunilla Lindquist (1996) menar även på att det är själva handlingen i leken som är viktigt eftersom den ger leken en mening. Utifrån det läraren säger förstår vi lärarna enkelt kan missa lekens viktiga del under den fria leken.

Här nedan följer ett exempel där en lärare beskriver ett vanligt problem på deras fritidshem, där flera elever inte får vara med i olika lekar.

Intervjuare: Vilka problem brukar uppstå utifrån leken?

Lärare A: Det är en hel del bråk som jag tänker är vanligt på alla fritidshemmet. Ett exempel som vi har kan vara när vissa elever inte får vara med i andras lek, då blir det kaos här hahaha...

Följdfråga: Hur går ni tillväga då?

Lärare A: Vi har sagt att barnen inte ska behöva fråga om de vill vara med för att fritids är för alla. Om några kompisar redan påbörjat ett lek får de andra eleverna vänta till nästa omgång.

Läraren förklarar att när barnen vill delta i andras lek ska de inte behöva fråga om de får vara med. På deras fritidshem uppstår en hel del konflikter då många elever inte får vara med. Däremot belyser Dahl (2011) om att allians är viktigt för de som är medlemmar i gruppen där de skyddar sin allians genom att exkludera andra som vill komma in i gruppen. Det centrala vi tänker på inom denna situation är att undersöka varför eleverna väljer att exkludera andra. Vi tänker att elever kan exkludera andra utan att mena något illa för att endast skydda sin allians då de har gemensamma intressen.

6.3 Stöttning och utveckling för lärande enligt lärarna på fritidshemmet

Informanterna förklarade hur de såg på stöttningen till eleverna utifrån elevernas lek på fritidshemmet. Under intervjun ställde vi frågor till informanterna om hur de stöttar sina elever. Det var varierande svar, en lärare uttryckte att läraren inte ska gå in i elevernas lek om de inte behövs. Vissa stöttar deras elever genom att skapa en anpassad miljö där barnen kan känna sig välkomna och trygga. Utmaningen togs även upp som en central del av några lärare. En lärare menade på att eleverna behöver få stöttning för att utvecklas genom olika utmaningar.

Informant A ansåg att lärarna ska vara försiktiga med att inte förstöra för barnens lek. Barnen kanske vill leka själva utan vuxnas deltagande.

Intervjuare: Hur stöttar du dina elever när de leker?

Lärare A: jag stöttar eleverna när de behöver stöttning i olika situationer, men de finns flera elever som inte gillar att bli störda. Jag finns alltid för eleverna om de skulle behöva min hjälp.

Läraren anser att det är viktigt att ge barnen möjlighet till att vara själva utan att bli störda av lärarna. Läraren stöttar sina elever om de så önskar. Pihlgren (2013) berättar om processorienterade position som innebär att fritidslärares uppdrag är att stödja barnen om de behöver hjälp. Detta sker genom att lärarna tex endast stödjer eleverna under lekens process och inte resultatet. Vi tolkar informanternas svar genom att lärarnas delaktighet kan bidra till att barnens lek förstörs om man lägger sig i för mycket. Men samtidigt tänker vi att det är viktigt som lärare att vara uppmärksam på om eleverna skulle behöva stöd från någon vuxen. Loizou (2017) belyser däremot att barnens låtsaslek inte är som förr. Hon menar att leken varit mer utvecklad tidigare. Anledningen till detta kan bero på att lärarna har brister när det gäller lärarnas engagemang i barnens lek (Loizou, 2017). Genom detta förstår vi att det även kan vara viktigt att delta i elevernas fria lek då de kan bidra till att leken vidareutvecklas.

Lärare A berättade vidare att miljön är en viktig del av barnens utveckling och därför har lärarna på fritidshemmet ett ansvar till att skapa en trygg miljö för eleverna.

Intervjuare: Är det något annat viktigt som du vill lägga till?

Lärare A- mmm ja tänker att miljön har en hel del påverkan för att barnen ska kunna lära sig. Jag tycker att vi som fritidsledare har ett ansvar till att skapa en miljö där eleverna kan känna sig trygga för att de ska leka.

Miljön har en stor påverkan på barnens utveckling enligt informanten, eftersom eleverna får en trygg stämning. I skolverket (2020) står det tydligt och klart att eleverna ska få möjlighet till en god miljö där de får chansen att leka utifrån deras intresse. Vi tolkar att Läraren A stödjer elevernas utveckling genom att skapa en god miljö där eleverna får chans att känna sig trygga. Detta bidrar vidare till att eleverna blir mer motiverade och får en större vilja för att leka och utvecklas.

En informant förklarade hur hen stödjer sina elever på fritidshemmet. Det centrala hen beskrev handlade om att lärarna ska utmana sina elever när de leker.

Intervjuare: Hur stöttar du dina elever under leken?

Lärare F: När barnen leker lär de sig av varandras idéer och tankar. Om eleverna behöver stöttning försöker jag och mina kollegor alltid finnas för eleverna genom att utmana de i deras lekar. Det kan tex vara två elever som bygger en kulbana. Ibland kan jag flika in och ge de lite ledtrådar på hur de kan göra för att gå vidare i byggandet.

Intervjuare: Hur går du tillväga då?

Lärare F: Jag säger inte exakt vad de ska göra utan, ger de lite tips som kan ge eleverna möjligheten till att de själva får tänka.

Läraren som vi intervjuade berättade om ett exempel, hur de på fritidshemmet brukar utmana eleverna. Som det står ovan förklarade läraren att under tiden barnen leker brukar de vuxna ibland gå in i elevernas lek genom att ge ledtrådar för att eleverna ska få möjlighet att fundera och tänka. "Jag säger inte exakt vad de ska göra utan, ger de lite tips som kan ge eleverna möjligheten till att de själva får tänka" Säljö (2015) skriver om begreppet proximala utvecklingszonen som innebär att elever kan utifrån en lärandesituation även behärska något nytt och fortsätta utvecklas. Författaren hävdar att läraren ska stötta och utmana eleverna, men utan att ta över. Eleverna ska även få möjlighet till att fundera och tänka själva (Säljö, 2015). Genom ett sociokulturellt perspektiv anser vi att läraren stöttar elevernas proximala utvecklingszonen genom att ibland gå in i deras lek och låta de tänka och fundera för att utvecklas. För att de även ska kunna utvecklas och lära sig från varandra. När läraren utmanar sina elever och stöttar de förstår vi att eleverna får en god miljö där de kan utvecklas och samtidigt känna sig trygga. Loizou (2017) förklarar om den indirekta och direkta involveringen i barnens lek. Den Indirekta involvering förklarar att lärarna stöttar barnen utifrån att ställa olika frågor under lekens gång. Den direkta involvering handlar om att guida barnen eller erbjuda dem olika verktyg för att kunna utvecklas inom ett område. Vi ser läraren använder sig av den direkta involveringen eftersom hen guidar eleven genom att ge ledtrådar och vägleda barnet i leken. Utifrån forskarens studie kom hon fram till att de lärare som använt sig av direkt och indirekt involvering är mer målmedvetna om barns egna lekar.

En informant som vi intervjuade förklarade att stöttningen på fritidshemmet är situationsstyrt. Läraren använder sig av ett varierat arbetssätt eftersom eleverna på fritidshemmet har olika personligheter.

Intervjuare: Hur brukar du stötta dina elever?

Lärare B: Det är situationsstyrt men ibland håller jag avstånd för att få insyn och förståelse i hur och vad de gör, och ibland är jag med i leken och stöttar upp ifall det skulle behöva. Jag tycker att man ska variera eftersom alla elever är olika.

Intervjuare: Vad menar du med att variera?

Lärare B: Jag menar t.ex. att här på fritidshemmet gillar eleverna att spela teater så vi brukar erbjuda en större sal med kläder som de kan låna för olika roller. Det var ett tillfälle då några elever valde att ha en lärarroll och jag fick vara elev, de tyckte det var jättekul och vi skrattade ihop.

Läraren som vi intervjuade berättade hur hen deltar och erbjuder elever att dramatisera utifrån olika roller. Lindquist (1996) betonar att när lärarna dramatiserar roller genom deras skådespel får de leken att bli mer meningsfull. Leken blir en lärandekanal för barnen. Detta leder till att det blir en variation i leken som vidare bidrar till att barnen får möjlighet till att bemötas i en vanlig lekvärld. Skolverket (2019) skriver att undervisningen på fritidshemmet ska sträva efter att på olika sätt erbjuda möjligheter för elever (Skolverket, 2019). Lärare B menar att när eleverna leker brukar hen variera genom att ibland observera eleverna och ibland gå in i leken och stötta. Utifrån detta förstår vi att läraren försöker stödja eleverna på olika sätt eftersom eleverna har olika behov. Vi förstår att fritidshemmet har elever med olika personligheter och behov och läraren väljer därför att utgå från ett varierat arbetssätt. Vi anser att varje elev ska kunna få den stöd hen behöver utifrån vilken nivå den enskilda eleven har. Utifrån ett varierat sätt kan detta vara möjligt, samtidigt som läraren även känner till elevernas behov.

7 Diskussion

I följande kapitel diskuteras studiens resultat i förhållande till tidigare forskning, bakgrund, teori. Diskussionsdelen anknyts även till studiens problem, syfte och frågeställningar. Därefter kommer metoddiskussionen, implikationer för den pedagogiska praktiken, förslag på fortsatta studier och avslutningsvis presenteras slutkommentarer.

7.1 Resultatdiskussion

Syftet med studien var att undersöka fritidslärares föreställningar om lek och hur de arbetar för att stötta elever i lek. För att besvara syftet till vår undersökning utgick vi ifrån följande frågeställningar: Vilka möjligheter och svårigheter beskriver lärare kan uppstå i elevernas lek? Hur stöttar och utvecklar lärarna elevernas lek i fritidshemmet?

7.1.1 Lärares resonemang om lekens betydelse i relation till möjligheter och stöttning

Studiens resultat visade utifrån lärarnas intervjuer att barn får möjlighet till att lära sig och utvecklas genom leken. Sammantaget visar i exemplen under rubrikerna "Lärares beskrivningar av lekens möjligheter" i föregående kapitel att samtliga lärare uttrycker att elever kan förstärka olika förmågor genom leken såsom fantasi, kommunikation, problemlösningsförmågan samt matematiska förmågan. Informanternas resonemang kan relatera till de uppdrag lärare har i fritidshemmet där det blir tydligt att eleverna ska utvecklas och lära utifrån leken (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2019). Lärarna förde resonemang om lekens betydelse för det enskilda barnets lärande och utveckling. Resultatet visade att leken är en viktig del för barnens fantasiförmåga där barnen använder sin fantasi när de t.ex. bygger med sand. Persson (2006) hävdar även att genom leken får eleverna möjlighet till att använda sin fantasi i praktiken. Detta bidrar till att eleverna kan lättare reflektera över, tolka samt skapa en förståelse för världen (Persson, 2006). Det är därför möjligt att se fantasin som ett verktyg för elevernas lärande och utveckling. Det tycks möjligt att dess resultat beror på att eleverna befinner sig i en god miljö där de känner sig trygga. Detta kan leda till att eleverna vågar använda och utveckla deras fantasiförmåga då de även vet att läraren finns som stöd.

Ännu ett viktigt resultat var att när en lärare uttryckte att eleverna kan utveckla deras kommunikationsförmåga utifrån kroppsspråk. Genom att relatera detta till sociokulturella ideer om språket som ser hur människan "medierar" sin förståelse om världen utifrån de kulturella verktyg som finns tillgängligt. Vi förstår att eleverna "medierar" nya kunskaper utifrån det intellektuella som kopplas till språk. På så sätt kan eleverna hitta nya sätt att kommunicera på, som leder till en utveckling. Språket i fritidshemmet är centralt eftersom utan kommunikation kan det vara svårt att samspeja med andra. När vi börjar arbeta ska vi utmana och stödja eleverna till att utveckla deras kreativitet för att kunna hitta på nya sätt att kommunicera med varandra. Om vi sätter oss i ett barnperspektiv kan vi tänka oss att det är oerhört jobbigt att inte kunna samma språk som andra kompisar. Därför är det viktigt att eleverna får möjlighet till att samspeja med andra elever till exempel via lek. Genom detta kan det bli enklare att välkomna nya elever, då eleverna blir vana att umgås med varandra. Vilket även skapar en gemensam trygghet.

Resultaten av studien visar att vissa lärare stöttar elever genom att utveckla deras tankar och kreativitet. Säljö (2015) poängterar att lärarna ska utmana eleverna i deras lekar utan att förstöra eller ta över leken, eftersom eleverna ska få möjlighet till att fundera och tänka själva för att kunna utvecklas. Resultaten skulle kunna förklaras av den "proximala

utvecklingszonen” eftersom eleverna får möjlighet att utvecklas utifrån utmaningar och behov. Det vi tänker på som fritidslärare kopplat med begreppet är att alla elever ska få möjlighet till att utvecklas oavsett nivå. Vi menar att lärarna inte endast ska utmana och stötta elever med svårigheter eftersom alla elever kan utvecklas vidare då det inte finns en maximal utveckling. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv ser vi att både barn och vuxna utvecklas kontinuerligt. Risken kan vara att lärarna missar att stödja en elev som har kommit långt i utvecklingsprocessen. Detta är ett stort misstag då alla ska ha rätt till att utvecklas utifrån den individuella nivån. Om vi skulle hamna i en situation där vi känner att vi inte har kunskapen för att stödja och utmana eleverna inom ett visst område är det även viktigt att ta del av andra kollegor som har dessa kunskaper för att inte begränsa eleverna.

7.1.2 Lärares resonemang om svårigheter

Förvånansvärt uttryckte en lärare att elever på fritidshemmet inte ska behöva fråga om de får vara med i en lek som andra elever leker i. Läraren resonerade i det tidigare kapitlet att elever hamnar i konflikter när de inte får vara med vilket även ska vara problematiskt. Detta går emot vad Dahl (2011) redogör för praktikgemenskaper. Författaren menar att elever kan exkludera andra utan att de behöver mena något illa eftersom de vill skydda sin allians. Det visar sig svårt att ge en förklaring till detta resultat, men det skulle kunna ha samband med att läraren inte har kunskap om hur barnen skapar olika lekgrupper. Å ena sidan anser vi att eleverna ska få ha rätten till att välja vem de vill leka med så länge de respekterar varandra. Å andra sidan kan vi koppla detta till oss själva, då vuxna även väljer vem de vill umgås med. Det är inte alltid vuxna människor kommer överens med alla. Vissa människor väljer att byta arbete eftersom de inte kommer överens med en viss kollega. Det centrala är att barnen ska få möjlighet till att lära sig och utvecklas ifrån sociala samspel och om eleverna tvingas till att leka med några de inte känner sig bekväma med kan det påverka deras trygghet. Detta kan i sin tur leda till att eleverna inte känner något motivation för att leka och utvecklas. Skulle vi vara i lärarens situation skulle vi först ta reda på anledningen till varför en viss elev inte får vara med. Om eleverna vill skydda sin allians skulle vi respektera detta och försöka inspirera och stötta eleven. Genom att låta eleven försöka hitta eller skapa en barngrupp med andra kompisar utifrån likadana intressen. Däremot om exkluderingen av eleven övergår till kränkande behandlingar stoppar vi det omedelbart, genom att prata med eleverna och förklara för dem hur central respekten är på fritidshemmet. Som framtida fritidslärare tycker vi även det är viktigt att förebygga dessa handlingar utifrån att erbjuda aktiviteter som utvecklar elevernas kamratrelationer.

Det intressantaste resultatet är att konflikter anses som ett verktyg för barnens utveckling. Detta resultat styrker Brodin & Hylander (2002) vilket visar att barnen utvecklas när de tänker hur konflikter ska lösas. Deras konfliktlösningsförmåga stärks, vilket leder till att de enklare kan lösa framtida konflikter. Dessa faktorer kan förklara det relativt starka sambandet mellan det sociokulturella perspektivet och elevens utveckling. När barnen hamnar i konflikter kan de utvecklas i relation med andra elever. Eleverna får även möjlighet till att lära känna sig själva och hur de ska kunna hantera sin ilska. Vi tänker att eleverna ska kunna uttrycka sig genom känslor. De ska kunna få gråta, skratta och skrika om de så behöver. Däremot finns de flera elever som hanterar ilskan genom oaccepterade handlingar, såsom att slå andra. När eleverna utsätts för olika konflikter kan de få chansen att öva på hur ilskan istället kan hanteras. De kan även inspireras av andra elevens beteende. På en av vår verksamhetsförlagda utbildningen var det en elev som brukade springa runt skolgården när hen blev arg. Detta var hens sätt för att bli lugn. Andra elever blev inspirerade, vilket resulterade att de också testade denna metod.

7.2 Metoddiskussion

Vi har utgått ifrån sex semistrukturerade intervjuer med fritidslärare. Semistrukturerade intervjuer handlar om att fokuset ska vara på specifika temat som berörs.. Semistrukturerade intervjuer kombinerar både strukturerade och ostrukturerade, detta underlättade för oss att få möjlighet till att få ändra ordning på frågorna. Om vi ska tänka utifrån ett kritiskt perspektiv så är nackdelen med vår intervjumetod att vi inte hade någon tidigare erfarenhet till att utföra intervjuer. Vi antog att lärarna använder lek i lärande syfte och våra intervjufrågor var formulerade utifrån det. Detta skapade en begränsning eftersom vi ledde lärarna till ett svar. Det som vi hade gjort bättre är att formulera frågor på ett annorlunda sätt så att kan svaren av lärarna troligtvis har varit annorlunda. Att svaren skulle se mer verkliga ut.

Under vår utbildning lärde vi oss att lek, lärande och utveckling går in i varandra och förutsätter varandra. Brodin & Lindstran (2008) menar att barnens sociala förmåga utvecklas när de leker tillsammans. Författaren skriver även att elever lär sig hur de ska samspela med varandra och vuxna. När vi genomförde intervjuerna kunde vi inte klargöra hur lek, lärande och utveckling skiljer sig åt varandra och hur de kan förstås för sig själva. Vi genomförde intervjuerna med en idé om att lärarna rimligtvis stöttar lärande genom barns lek. När det gäller transkriberingarna så har vi missförstått hur inspelningen av intervjuerna ska ske. Detta gjorde att vi fick lyssna om på ljudfilerna flera gånger vilket tog oerhört mycket tid. Vi borde sätta in oss mer i begreppet transkribering innan vi började. I Efterhand tänkte vi att det skulle kunna vara givande att även intervjua nyexaminerade lärare för att kunna jämföra empirin. Det kan vara en fördel att intervjua personer som man har tidigare kontakt med eftersom det underlättar att hitta intervjupersoner. Informanten kan även känna sig bekväm eftersom hen vet vem intervjuaren är. Däremot kan det även vara problematiskt om man sedan tidigare hamnat i konflikter med informanten.

7.3 Implikationer för den pedagogiska praktiken

Avsikten med vår studie är att undersöka hur lärare på fritidshem resonerar om lekens betydelse för att stötta elever i lek. Det är viktigt att lärarna har förståelse till hur barnen lär sig av lek. Detta sker genom att lärarna även förstår begreppet lek och sätter in sig utifrån ett barns perspektiv. För att sedan kunna koppla det med lärande och utveckling. Föräldrar som läser studien kan även få en tydligare bild för lekens betydelse för lärande och utveckling som de kan använda själva. Genom vårt resultat ser vi att lekens möjligheter i fritidshemmet kopplas bland annat med kommunikation, sociala samspel, kamratrelationer, konflikthantering, och utmaning. Som blivande lärare anser vi att leken har en stor påverkan över elevernas lärande och utveckling, vi menar att när eleverna leker utsätts de för flera olika lärandesituationer.

7.4 Förslag på fortsatta studier

Under den här studien har vi utgått ifrån intervjuer med läraren vilket gav oss ett resultat utifrån ett lärarperspektiv. Förslag på fortsatta studier hade kunnat vara att utgå ifrån ett barnperspektiv där vi skulle kunna utföra barnsamtal eller barnintervjuer samt observera barnens lek. Det intressanta skulle vara att även observera hur fritidslärarna reagerar och agerar kring barnens lek.

7.5 Slutkommentar

Genom vår slutkommentar vill vi komma fram till att barndomen är viktig att betona och ta hänsyn till. Det centrala på fritidshemmet är att lärarna ger eleverna möjligheter till lek, samtidigt som de får en meningsfull fritid utifrån deras individuella behov. Leken är nyckeln till barns lärande och utveckling.

8 Referenslista

- Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.) (2015). Handbok i kvalitativa metoder. Liber.
- Hagsér, Ä., Jane, B., Birgitta, D., Peg, L., Tuula, V., & Rauni, K. (2008). Miljöer för lek, lärande och samspel. Studentlitteratur.
- Brodin, M. & Hylander, I. (2002). Själv-känsla: att förstå sig själv och andra. Liber.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). "Using thematic analysis in psychology" *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), 77-101. Hämtad från:
file:///Users/enas/Downloads/Using_thematic_analysis_in_psychology.pdf
- Bryman, A. (2011). Samhällsvetenskapliga metoder. Liber AB.
- Dahl, M. (2011). Barns sociala liv på fritidshemmet: En studie om praktikgemenskaper och alliansbildning i egenstyrda aktiviteter. Licentiate Thesis. Göteborgs universitet, GUPEA. 2011-05-25
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/25560/1/gupea_2077_25560_1.pdf
- Fritidshemmet- en samtalsguide om uppdrag, kvalitet och utveckling. (2011). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=2623>
- Föreställningar om lek styr fritidspedagogers agerande. (2019). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/forestallningar-om-lek-styr-fritidspedagogers-agerande>
- Gärdenfors, P. (2010). Lusten att förstå. Natur Kultur Akademisk.
- Lindqvist, G. (1996). The Aesthetics of Play. A Didactic Study of play and Culture in Preschools. Taylor & Francis Group. 1996-09-01, 17(1), 6-11.
<https://www-tandfonline-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/pdf/10.1080/0957514960170102?needAccess=true>
- Loizou, Eleni (2017). Towards play pedagogy: supporting teacher play practices with a teacher guide about socio-dramatic and imaginative play. *European Early Childhood Education Research Journal*. 2017-09-03, 25(5), 784–795.
https://www-tandfonline-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/pdf/10.1080/1350293X.2017.1356574?needAccess=true&fbclid=IwAR2VND3RZy9SlqejRwCuXniSLusckfHP18D_-sAdUkEcMXyINk04NhvGOkQ
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Reviderad 2019. (2019). Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=4206>
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Rviderad 2018. (2016). Skolverket
- Persson, C. (2006). Nya former för lärande: leken som ett redskap i lärandet i miljö i grundskolans tidigare årskurser. University of Oslo. 2012-12-07, 2(1), 60-73.
<https://journals.uio.no/nordina/article/view/450/502>
- Pihlgren, A.S. (2013). Fritidshemmets didaktik. Studentlitteratur.
- Pramling, N. & Wallerstedt, C. *Lekresponsiv undervisning – ett undervisningsbegrepp och en didaktik för förskolan* (2019). Forskning om undervisning och lärande, vol. 7, nr 1, ss. 7–22
- Smidt, S. (2010). VYGOTSKIJ, OCH DE SMÅ OCH YNGRE BARNENS LÄRANDE. Studentlitteratur AB.
- Säljö, R. (2015). Lärande. En introduktion till perspektiv och metaforer. Gleerups utbildning AB.
- Unicef, (u.å.). Barnkonventionen.
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>
- Vetenskapsrådet (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Stockholm: Vetenskapsrådet.

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

Öhman, M. (2011) Det viktigaste är att få leka. Liber.

Øksnes, M. (2013). Leken flertydlighet, om barns lek i en institutionaliserad barndom. Liber.

9 Bilagor

Bilaga 1. Information inför intervju

Hej!

Vi heter Sara & Enas och läser vår sista termin som Grundlärare med inriktning till fritidshem och bild. Vi har börjat med vårt examensarbete som handlar om lekens betydelse i fritidshemmet utifrån ett lärarperspektiv. Vårt syfte med studien är att undersöka hur lärare på fritidshem resonerar om lekens betydelse i fritidshemmet. För att fördjupa oss inom området har vi valt att utgå ifrån intervjuer med er och vi är oerhört tacksamma över att ni vill delta.

Intervjuerna kommer att spelas in, men de kommer endast användas till studien och därefter raderas. Inga personuppgifter kommer namnges, intervjuerna kommer vara anonyma. Det är även frivilligt att delta och ni har rätten att avbryta intervjun om ni ändrar er.

Här nedan kommer intervjufrågorna som ni kan läsa i förväg

1. Hur ser du på lekens betydelse för elevernas lärande i fritidshemmet?
2. Hur använder ni leken som verktyg för att utveckla elevernas lärande t.ex. läsning, räkning eller sociala relationer?
3. Hur stöttar du eleverna när de leker?
4. Vad ser du för skillnad mellan den fria och planerade leken om du kopplar till lärande.
5. Vilka problem brukar uppstå utifrån barns lek?
6. Hur upplever du att praktikgemenskaper påverkar elevens lärande i leken?
7. Vill du tillägga något som du tycker är viktigt att ta upp som beror lekens betydelse i fritidshem.

Om ni undrar något mer kan ni gärna kontakta oss på XXXX
Tack för att ni vill delta i vår undersökning!